

SKUPNOST DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SLOVENIJE

Kako je nastala Republika Slovenija?

1. a) Glasovnico za glasovanje na plebiscitu za odločitev, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.
b) Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?
c) Plebiscit.
d) 23. 12. 1990
e) Uradna razglasitev rezultatov plebiscita je bila 26.12. 1990. Glasovanja se je udeležilo 93,2 odstotka vseh volilnih upravičencev. Za samostojno in neodvisno Slovenijo je glasovalo 88,5 odstotka vseh volilnih upravičencev.
f) Dan samostojnosti in enotnosti.

2. a) 25. 6. 1991.
b) V letu 2018 bo dopolnila 27 let.
c) Proslava ob razglasitvi Slovenije kot samostojne države je potekala v Ljubljani, na trgu Republike en dan po osamosvojitvi, in sicer 26. 6. 1991.
d) Obisk proslave leta 1991 je najverjetneje odraz visoke udeležbe na referendumu leta 1990 in velike podpore in veselja Slovencev ob osamosvojitvi.
e) Individualni odgovor.

3. Uradno ime države: Republika Slovenija
Glavno mesto: Ljubljana
Število prebivalcev: 2.065.895 (1. 1. 2017 vir: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6619>)
Velikost v km²: 20,273 km²
Uradni jezik: slovenščina, italijanščina, madžarščina
Denarna valuta: evro
Sosednje države: Avstrija, Italija, Madžarska, Hrvaška
Uradna kratica: SI
Vir: individualni odgovor

4. Simboli Republike Slovenije:

- Ime simbola: zastava

Opis: Barve na zastavi si sledijo od zgoraj navzdol: bela, modra, rdeča.
Grb je na zastavi v levem zgornjem delu.

- Ime simbola: grb

Opis: Grb Republike Slovenije ima obliko štita. V grbu se pojavijo tri barve slovenske zastave; obrobljen je z rdečo barvo, v sredini je podoba Triglava v beli barvi, pod njim pa sta dve valoviti črti modre barve, ki prikazujeta slovenske vode. Nad Triglavom so razporejene tri zlate šesterokrake zvezde.

- Ime simbola: himna

Opis: Slovenska himna je sedma kitica Zdravljice, katere besedilo je napisal pesnik France Prešeren, melodijo pa skladatelj Stanko Premrl.

Kdaj se običajno predvaja himna ter kako se med predvajanjem obnašamo?

Slovenska himna se izvaja v skladu z zakonom, lahko pa se izvaja tudi na proslavah in slovesnostih, ki obeležujejo dogodke pomembne za Republiko Slovenijo (srečanja, prireditve, shodi, proslave ipd.). Ob predvajanju himne vstanemo, se vzravnamo in poslušamo. Med himno se ne pogovarjamo, smejimo ali počnemo kaj drugega, lahko pa zraven pojemo. Slovenski himni običajno sledi še evropska himna. Po končani himni ne ploskamo, ampak se mirno usedemo.

Zakon o himni:

- 1. ob uradnem slovesu od predsednika republike, kadar odhaja iz Republike Slovenije na obisk v tujo državo, in ob njegovem sprejemu, ko se vrne v Republiko Slovenijo;*
- 2. ob uradnem prihodu voditelja tuje države ali pooblaščenega predstavnika mednarodne organizacije v Republiko Slovenijo in ob slovesu pri njegovem odhodu iz Republike Slovenije;*
- 3. pri polaganju vencev, ki jih polagajo uradni predstavniki Republike Slovenije oziroma predstavniki tujih držav ali mednarodnih organizacij ob spomenikih, na pokopališčih ter na drugih podobnih krajih. Na območjih, kjer živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, se ob svečanih prireditvah teh skupnosti lahko izvaja tudi himna narodne skupnosti.*

Himna se lahko izvaja:

- 1. na proslavah in drugih slovesnostih, s katerimi se zaznamujejo dogodki, pomembni za Republiko Slovenijo;*
- 2. ob mednarodnih srečanjih, športnih, kulturnih in drugih tekmovanjih, humanitarnih prireditvah ali podobnih akcijah in drugih javnih shodih, na katerih se Republika Slovenija predstavlja oziroma ki se jih udeležuje, v skladu s pravili in običaji takšnih shodov;*
- 3. na pogrebu osebnosti, ki ji Republika Slovenija izkazuje posebno čast;*
- 4. v drugih primerih, če uporaba himne ni v nasprotju s tem zakonom.*

Vir: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/70456>

5.a) Državni prazniki, ki so dela prosti dnevi:

- 1. in 2. januar – novo leto
- 8. februar – Prešernov dan, slovenski kulturni praznik
- 27. april – dan upora proti okupatorju
- 1. in 2. maj – praznik dela
- 25. junij – dan državnosti
- 1. november – dan spomina na mrtve

- 26. december – dan samostojnosti in enotnosti

Prazniki, ki niso dela prosti dnevi:

- 8. junij – dan Primoža Trubarja
- 17. avgust – združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom
- 15. september – vrnitev Primorske k matični domovini
- 25. oktober – dan suverenosti
- 23. november – dan Rudolfa Maistra

Dela prosti dnevi:

- velikonočna nedelja, velikonočni ponedeljek
- binškošna nedelja – binškošti
- 15. avgust – Marijino vnebovzetje
- 31. oktober – dan reformacije
- 25. december – božič

b) Prazniki so pomembni, ker utrjujejo družbeno in državno zavest.

c) Slovensko zastavo.

Državljanstvo in narodna pripadnost

1. Potni list.

2. a) Individualni odgovor.

Poleg redne naturalizacije obstaja tudi izredna naturalizacija, ki omogoča pridobitev slovenskega državljanstva v primeru obstoja državne koristi na določenem področju družbenega življenja, če to koristi državi zaradi znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih razlogov in predvideva enoletno dobo dejanskega življenja v Sloveniji ter omogoča pridobitev državljanstva pod lažjimi pogoji, med drugim tujcu dopušča tudi ohranitev dosedanjega državljanstva.

(vir: www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/.../Izredna_naturalizacija.doc)

b) Individualni odgovor. (npr: Jakov Fak)

3. a) Rdeča barva: Slovenci v Avstriji, zelena barva: Slovenci v Italiji, vijolična barva: Slovenci na Madžarskem, rumena barva: Slovenci na Hrvaškem.

b) 5. člen

Država varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti. Skrbi za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah, za slovenske izseljence in zdomce, ter pospešuje njihove stike z domovino. Skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

Avtohtonim slovenskim narodnim manjšinam v sosednjih državah, slovenskim izseljencem in zdomcem. Zagotavlja varovanje in zagotavljanje pravic ter skrb za manjšine, izseljence in zdomce. Skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

c) Z dvojezičnimi tablami, podpiranjem njihovih kulturnih organizacij ...

»Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.« (Ustava RS, 11. člen)

»Avtohtoni italijanski in madžarski narodni skupnosti ter njunim pripadnikom je zagotovljena pravica, da svobodno uporabljajo svoje narodne simbole in da za ohranjanje svoje narodne identitete ustanovljajo organizacije, razvijajo gospodarske, kulturne in znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter dejavnosti na področju javnega obveščanja in založništva. V skladu z zakonom imata ti narodni skupnosti in njihovi pripadniki pravico do vzgoje in izobraževanja v svojem jeziku ter do oblikovanja in razvijanja te vzgoje in izobraževanja. Zakon določa območja, na katerih je dvojezično šolstvo obvezno. Narodnima skupnostma in njunim pripadnikom je zagotovljena pravica, da gojijo odnose s svojima matičnima narodom in njunima državama. Država gmotno in moralno podpira uveljavljanje teh pravic. Na območjih, kjer ti skupnosti živita, ustanovijo njihovi pripadniki za uresničevanje svojih pravic svoje samoupravne skupnosti.« (Ustava RS, 64. člen)

č) Romska skupnosti (Ustava RS, 65. člen)

d) Gojijo slovenski jezik, običaje in tradicijo tako, da se povezujejo v društva.

4. a) Individualni odgovor.

b) Individualni odgovor.

5. Individualni odgovor.

Možni odgovori: ob uspehih športnikov, ki tekmujejo za svojo državo. Npr.: skoki v Planici, nogometne, košarkarske in druge tekme, v katerih tekmuje slovenska reprezentanca itd.

Skupnost državljanov Republike Slovenije

1. Državljeni imajo pravico, da odločajo, kdo bo vodil državo, kdo bo sprejemal zakone in kakšni bodo.
2. Skupna lastnina: klopca, drevo in zelenica ob njem, koš za smeti, spomenik, javna razsvetljava, trg, mestna hiša
3. a) Oblast v Republiki Sloveniji ima ljudstvo. Oblast v Republiki Sloveniji se deli na: zakonodajno, izvršilno in sodno.

b) vlada (sestavljajo jo predsednik vlade in ministri), državni zbor (poslanci kot zastopniki državljanov volijo vlado), polnoletni državljani (na volitvah izvolijo poslance državnega zbora)

in predsednika države), predsednik države (zastopa našo državo v svetu in je vrhovni poveljnik Slovenske vojske).

4. Vodoravno: 1. polnoletni, 2. demokracija, 3. državljani
Navpično: 4. sodno, 5. volitvah

Kaj je ustava?

1. a) Naslovnica: Ustava Republike Slovenije in grb Republike Slovenije. Uradni dokumenti države morajo biti opremljeni z državnimi simboli.
b) Ustava Republike Slovenije je bila sprejeta 23. decembra 1991 in ima 174 členov.
c) NE (Zakoni, ki jih sprejme država, morajo biti usklajeni z ustavo.), DA, NE (Pravni akt pomeni, da gre za odločitve, ki so jih sprejeli politiki z namenom, da za vse veljajo enaka načela).
2. Tehtnica simbolizira pravičnost. Tehtnica kot simbol pravičnosti se pojavlja na stavbi sodišča, na njegovi spletni strani, na sodniški togi. Sodnik deluje in sodi pravično znotraj pravnega sistema (v skladu z zakoni). Pri svojih odločitvah mora biti sodnik objektivno/neodvisen.
3. Prva vrsta, od leve proti desni: porodniški dopust, učbeniški sklad, državna štipendija.
Druga vrsta od leve proti desni: subvencija šolskih malic in kosil, znižane vstopnice za upokojenca, dodatek ob rojstvu otroka.
4. a) ukrep socialne države
b) Država z navedenim ukrepom razbremeni stroške staršev za nakup učbenikov (osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev).
5. a) Slovenija je pravna in socialna država. (2. člen Ustave)
b) Pravico do izobraževanja.
c) Karitas, UNICEF, TOM, Safe.si, SOS telefon, Amnesty International Slovenija itd.

Evropska unija

1. a) in b) Individualni odgovor
2. a) zastava: Evropska zastava je temno modre barve z dvanajstimi zlatimi zvezdami, ki tvorijo krog in s tem ponazarjajo enotnost, solidarnost in sožitje narodov Evrope.
Himna
Dan Evrope
Slogan EU
Evro
b) Število zvezd na zastavi nima nič skupnega s številom držav članic, čeprav je krog simbol enotnosti. VIR: https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/flag_sl
Dvanajst zlatih zvezd na modri podlagi simbolizira evropska ljudstva, njihova razporejenost v krogu pa predstavlja njihovo povezanost. Število zvezd se ne spreminja, vedno jih je dvanajst, saj simbolizira ideala enotnosti in harmonije, obenem pa spominja na dvanajst mesecev leta in dvanajst znamenj zodiaka.

VIR: <http://www.svetevrope.si/res/zastava-50let.pdf>

c) Praznovanju Dneva Evrope

3. a) zastava EU, zastava RS, občinska zastava (zastava mestne občine Ljubljana)
b) Individualni odgovor.

4. a) b)

Prednosti, ki jih je Slovenija pridobila s članstvom v EU	Dolžnosti, ki jih ima Slovenija do EU
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Otroci iz države članice EU imajo pravico hoditi v šolo v vsaki državi EU pod enakimi pogoji kot državljani tiste države. ✓ Državljan EU se imajo pravico zaposliti in pod določenimi pogoji tudi prebivati v kateri koli državi EU. ✓ EU je sprejela vrsto ukrepov, ki so namenjeni varovanju potrošnikov. ✓ Učenci imajo pravico do brezplačnega dopolnilnega pouka jezika v državi, kjer se šolajo, če to ni njihov materni jezik, da bi se tako lažje prilagodili novemu šolskemu sistemu. ✓ EU izvaja ukrepe, s katerimi študentom omogoča izmenjavo na področju študija ali prakse v katerikoli državi članici EU. ✓ V nujnih primerih lahko povsod v EU ljudje pokličejo na brezplačno telefonsko številko za klic v sili 112. ✓ Evropska kartica zdravstvenega zavarovanja lahko v primeru bolniške pomoči ali bolnišničnega zdravljenja v katerikoli državi EU olajša postopke in stroške zdravstvenih storitev. ✓ Vozniško dovoljenje, ki ga je izdala država EU, je veljavno in priznано v vseh državah EU.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pravni akti, ki jih sprejmeta evropski parlament in Svet EU, veljajo v vseh državah članicah, tudi v Sloveniji. ○ Po odločitvi EU morajo trgovci označiti, od kod prihaja blago, ki se prodaja v trgovinah. ○ EU je sprejela vrsto ukrepov, ki so namenjeni varovanju potrošnikov. ○ Slovenija mora prispevati določen znesek v skupno evropsko blagajno.

5.

- a) Za gradnjo vodovodnega sistema.
b) Na tabli piše, da operacijo delno financira EU. Na tabli je tudi slika zastave EU.
c) Individualni odgovor.